

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Кафедра ЕКОНОМІКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до виконання розрахунково-графічних робіт з дисципліни «Фінансовий менеджмент»
для здобувачів:**

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

спеціалізація С1. 01 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

КИЇВ – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Кафедра ЕКОНОМІКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до виконання розрахунково-графічних робіт з дисципліни «Фінансовий менеджмент»
для здобувачів:**

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізація С1. 01 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Науково-методичної ради
Національного транспортного університету
Протокол № 31 від «10» квітня 2025 р.
Перший проректор, професор

_____ Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічних робіт з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів: рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1.01 «Економіка», освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка» / Розробники: Н.М. Бондар, Г.Г. Гайдай, Н.М. Левчук, Т.В. Дудка, О.К. Кривенко – К.: НТУ, 2025. – 46 с.

Розробники:

*доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка» НТУ, Наталія БОНДАР;
кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Ганна ГАЙДАЙ;
кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Наталія ЛЕВЧУК;
доцент кафедри «Економіка» НТУ, Тамара ДУДКА;
старший викладач кафедри «Економіка» НТУ, Олена КРИВЕНКО;*

Рекомендовано Методичною комісією факультету ЕКОНОМІКА ТА ПРАВО
протокол №7 від «25» березня 2025 року

Голова Методичної комісії факультету _____ Наталія ГОРІДЬКО

©Наталія БОНДАР, 2025 р.

©Ганна ГАЙДАЙ, 2025 р.

© Наталія ЛЕВЧУК, 2025 р.

© Тамара ДУДКА, 2025 р.

© Олена КРИВЕНКО, 2025 р.

© Національний транспортний університет, 2025р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. Настанови до виконання розрахунково-графічних робіт з дисципліни «Фінансовий менеджмент».....	6
2. Розрахунково-графічна робота №1	7
3. Розрахунково-графічна робота №2.....	14
4. Розрахунково-графічна робота №3.....	27
5. Розрахунково-графічна робота №4.....	36
Література.....	40
Додатки.....	41

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» входить до циклу економічних дисциплін професійної підготовки і спирається на такі раніше засвоєні студентами предмети як «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи теорії систем та системного аналізу», «Менеджмент», «Економіка підприємства», «Фінанси підприємства», «Статистика», «Облік» та інші.

Метою вивчення даної дисципліни є набуття студентами комплексних знань про найважливіші теоретичні і практичні аспекти організації та управління фінансами на макрорівні та специфіки використання економічних інструментів впливу підприємства на процеси формування та використання основних та оборотних активів, капіталу, обґрунтування інвестиційної політики та управління грошовими потоками з урахуванням дії фінансових ризиків.

Завдання дисципліни полягають у:

- Одержанні знань щодо сутності фінансового менеджменту та особливостях його організації на підприємствах різних організаційно-правових форм господарювання;
  - Вивченні систем забезпечення фінансового менеджменту ні підприємстві;
  - Вивченні методичного інструментарію фінансового менеджменту;
  - Оволодінні студентами базовими знаннями з теорії і практики управління фінансами підприємства, стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання,
    - Одержанні знань щодо формування та управління активами підприємства;
    - Вивченні питань щодо формування та управління капіталом підприємства, обґрунтуванні потреб та способу додаткового залучення капіталу;
    - Одержанні знань щодо формування інвестиційної політики підприємства та отриманні практичних навичок обґрунтування доцільності реальних та фінансових інвестицій;
      - Вивченні особливостей формування та управління грошовими потоками підприємства;
      - Одержанні практичних навичок прийняття фінансових рішень в умовах ризику.

1. НАСТАНОВИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Мета: отримати практичні навички з проведення оцінювання ефективності функціонування підприємства на основі аналізу фінансового стану підприємства, руху його грошових потоків та прогнозування імовірності його банкрутства.

Вихідні дані: Для проведення розрахунково-графічних робіт необхідно мати Баланс діючого підприємства (форма 1), Звіт про фінансові результати (форма 2), Звіт про рух грошових коштів (форма 3). Баланс та звіт про фінансові результати обираються не менше ніж за три роки. Звіт про рух грошових коштів слід розглядати не менш, ніж за три роки підряд.

Необхідні фінансові звіти студент збирає самостійно. Інформаційним джерелом можуть слугувати дані підприємства, на якому студент працює, або база даних сайту smida.gov.ua (пошук: закладка «Бази даних», розділ «Емітенти»). Не припускається використання фінансової звітності фінансово-кредитних установ (банків, кредитних спілок), страхових компаній.

У методичних вказівках наведено приклад виконання РГР за вихідними даними, поданими у Додатку 1.

Комплекс розрахунково-графічних робіт включає такі теми:

1. РГР №1 «Аналіз складу та структури майна підприємства та джерел його формування»
2. РГР №2 «Аналіз фінансової стійкості підприємства»
3. РГР №3 «Аналіз ділової активності та ефективності господарювання підприємства»
4. РГР №4 «Аналіз імовірності банкрутства підприємства»

За результатами проведених обчислень необхідно систематизувати інформацію у таблицях та подати відповідний графічний матеріал (графіки, діаграми).

Виконання комплексу розрахунково-графічних робіт дозволить студенту набути навичок системного підходу до оцінювання фінансового стану підприємства та перспектив його розвитку.

2. РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА №1

Аналіз складу та структури майна підприємства та джерел його формування

Теоретичні положення та приклад виконання

Розрахунково-графічна робота виконується виходячи з даних Балансу (форми 1) підприємства за останній рік.

Інформація про склад майна та джерел його формування станом на певну дату наводиться у Балансі підприємства (Додаток 1, форма 1).

Структура і джерела утворення майна підприємства досліджуються за допомогою порівняльного аналітичного балансу. Щоб отримати **порівняльний аналітичний баланс**, треба вихідний баланс доповнити показниками структури, абсолютної та структурної динаміки вкладень (активи) і джерел коштів (пасиви) підприємства за звітний період. Приклад порівняльного аналітичного балансу наведений у таблиці 2.1.

У разі відсутності у фактичному балансі окремих статей, наведених у таблиці 2.1, формі агрегованого аналітичного балансу, їх можна не відображати в агрегованому балансі.

При складанні та аналізі порівняльного балансу використовують прийоми **аналізу горизонтального** (визначають абсолютні та відносні зміни різних статей балансу) та **вертикального** (визначають питому вагу окремих статей та їх змін).

Абсолютні зміни статей балансу показують приріст або зменшення розміру окремих складових активів та пасивів і визначаються за формулами:

У складі активів:

$$\Delta A = A_{к.п} - A_{п.п.} \quad (2.1)$$

У складі пасивів:

$$\Delta П = П_{к.п} - П_{п.п.} \quad (2.2)$$

де індекси *к.п.* та *п.п.* – відображають значення показника за конкретною статтею активу або пасиву балансу на кінець та початок звітнього періоду відповідно.

Відносні зміни статей балансу показують відносний приріст розміру окремих складових активів та пасивів, що мають місце на кінець звітнього періоду відносно значень на початок періоду, у відсотках:

У складі активів:

Таблиця 2.1 - Агрегований порівняльний аналітичний баланс

Номер рядка	Стаття балансу	Рядок балансу	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Зміни за звітний період		
			тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку	Абсолютні ($\pm$), тис. грн. (гр.3 - гр.1)	Темп приросту, % (гр.5 / гр.1) * 100%	Частка, пунктів (гр.4 - гр.2)
A	АКТИВ		1	2	3	4	5	6	8
1.	Майно разом	1300							
1.1.	Необоротні активи	1095							
1.1.1	Нематеріальні активи	1000							
1.1.2	Незавершені капітальні інвестиції	1005							
1.1.3	Основні засоби	1010							
1.1.4	Довгострокові інвестиції	1030+ 1035							
1.1.5	Інші необоротні активи	1015+ 1020+ 1040+ 1045+ 1090							
1.2.	Оборотні активи	1195							
1.2.1.	Запаси	1100+ 1110							
1.2.2.	Дебіторська заборгованість	1125+ 1130+ 1135+ 1155							
1.2.3.	Поточні фінансові інвестиції	1160							
1.2.4.	Грошові кошти та їх еквіваленти	1165							
1.2.5.	Інші оборотні активи	1170+1190+1200							

Продовження табл. 2.1.

Б	ПАСИВ	1	2	3	4	5	6	8
2.	Джерела майна разом	1900						
2.1.	Власний та прирівняний до нього капітал	1495+ 1520+ 1525+ 1665						
2.1.1.	Зареєстрований капітал	1400+1405						
2.1.2.	Додатковий капітал	1410						
2.1.3.	Резервний капітал	1415						
2.1.4.	Нерозподілений прибуток	1420						
2.1.5.	Неоплачений капітал*	1425						
2.1.6.	Вилучений капітал*	1430						
2.1.7.	Інші прирівняні до власних джерела	1520+1525+1665						
2.2.	Позиковий капітал	1500+ 1510+ 1515+ 1695+1700						
2.2.1.	Довгострокові зобов'язання	1500+ 1510+ 1515						
2.2.2.	Короткострокові кредити та позики	1600						
2.2.3.	Кредиторська заборгованість та поточні зобов'язання	1610+ 1615+ 1620+ 1625+ 1630+ 1660+ 1690+ 1700						

*При підведенні підсумку додається зі знаком «-» (мінус)

$$\Delta\%A = \frac{A_{к.п}}{A_{п.п}} \times 100\% - 100\% \quad (2.3)$$

У складі пасивів:

$$\Delta\%П = \frac{П_{к.п}}{П_{п.п}} \times 100\% - 100\% \quad (2.4)$$

Абсолютні та відносні зміни статей балансу є прийомами горизонтального аналізу, що характеризують динаміку балансу, оскільки показують як змінилась сума балансу та його складових за звітний період.

До прийомів вертикального аналізу відносять обчислення структури активів та пасивів на початок та кінець звітної періоду: визначення частки окремих складових активів та пасивів та їх зміни.

Частка окремих статей в активі ($\alpha_{с.а}$) та пасиві ($\alpha_{с.п}$) балансу обчислюється за формулами:

$$\alpha_{с.а} = \frac{C_a}{A} \quad (2.5)$$

$$\alpha_{с.п} = \frac{C_p}{П} \quad (2.6)$$

Де C_a та C_p – відповідно розмір статті активу та пасиву балансу, грн.; A та $П$ – підсумок активу та пасиву балансу відповідно, грн.

Зміна частки статті у загальній структурі активів або пасивів, що відбулась протягом звітної періоду визначається за формулою:

$$\Delta\alpha_{с.а} = \alpha_{с.а}^{к.п.} - \alpha_{с.а}^{п.п.} \quad (2.7)$$

$$\Delta\alpha_{с.п} = \alpha_{с.п}^{к.п.} - \alpha_{с.п}^{п.п.} \quad (2.8)$$

Де $\alpha_{с.а}^{к.п.}$ та $\alpha_{с.а}^{п.п.}$ - частка статті активу в загальній сумі активів підприємства на кінець та початок звітної періоду відповідно;

$\alpha_{с.п}^{п.п.}$ та $\alpha_{с.п}^{к.п.}$ - частка статті пасиву в загальній сумі пасивів підприємства на кінець та початок звітної періоду відповідно.

Забезпечення наступних витрат і платежів (розд. II пасиву) та доходи майбутніх періодів (розд. V пасиву) показують заборгованість підприємства власне собі, тобто йдеться про власні кошти підприємства. Тому в агрегованому порівняльному балансі суми цих розділів слід додати до власного капіталу.

На основі структури змін в активі та пасиві слід зробити висновки про

Таблиця 2.2 – Агрегований порівняльний аналітичний баланс

Номер рядка	Стаття балансу	Рядок балансу	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Зміни за звітний період		
			тис. грн.	Відсоток до під сумку	тис. грн.	Відсоток до під сумку	Абсолютні (±), тис. грн. (гр.3 – гр.1)	Темп приросту, % (гр.5 / гр.1) *	Частка, пунктів (гр.4 - гр.2)
А	АКТИВ		1	2	3	4	5	6	8
1.	Майно разом	1300	2173	100	2197	100	24	1,10	
1.1.	Необоротні активи	1095	731,9	33,7	819,4	37,3	87,5	11,96	3,6
1.2.	Оборотні активи	1195	1441,1	66,3	1377,6	62,7	-63,5	-4,41	-3,6
1.2.1.	Запаси	1100+ 1110	930,7	42,8	940,4	42,8	9,7	1,04	0
1.2.2.	Дебіторська заборгованість	1125+ 1130+ 1135+ 1155	483	22,2	400	18,2	-83	-17,18	-4
1.2.3.	Поточні фінансові інвестиції	1160	15,2	0,7	24,8	1,1	9,6	63,16	0,4
1.2.4.	Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	12,2	0,6	12,4	0,6	0,2	1,64	0
Б	ПАСИВ		1	2	3	4	5	6	8
2.	Джерела майна разом	1900	2173	100	2197	100	24	1,10	0
2.1.	Власний капітал	1495+ 1520+ 1525+ 1665	1436	66,1	1510,7	68,8	74,7	5,20	2,7
2.1.1.	Зареєстрований капітал	1400+1405	95,3	4,4	95,3	4,3	0	0,00	-0,1
2.1.2.	Нерозподілений прибуток	1420	65,2	3	43,2	2	-22	-33,74	-1
2.1.3.	Інші прирівняні до власних джерела	1520+1525+1665	1275,5	58,7	1372,2	62,5	96,7	7,58	3,8
2.2.	Позиковий капітал	1500+ 1510+ 1515+ 1695+1700	737	33,9	686,3	31,2	-50,7	-6,88	-2,7
2.2.1.	Довгострокові зобов'язання	1500+ 1510+ 1515	203,6	9,4	205,5	9,4	1,9	0,93	0
2.2.2.	Короткострокові кредити та позики	1600	0	0	120	5,5	120	-	5,5
2.2.3.	Кредиторська заборгованість і поточні зобов'язання	1610+ 1615+ 1620+ 1625+ 1630+ 1660+ 1690+ 1700	533,4	24,5	360,8	16,4	-172,6	-32,36	-8,1

структуру майна та джерел фінансування діяльності підприємства, динаміку їх зміни.

Приклад побудованого агрегованого порівняльного аналітичного балансу за вихідними даними «Балансу» (див. Дод. 1) наведено в табл. 2.2. Аналіз порівняльного аналітичного балансу автотранспортного підприємства станом на 31.12.2020 року дозволяє зробити такі висновки щодо змін у майновому стані підприємства:

Загальна вартість майна підприємства на кінець 2020 року зросла на 1,1%. При цьому необоротні активи підприємства зросли на 12,0% при скороченні оборотних активів на 4,4%. Це позитивні зміни, оскільки в загальній структурі майна на початок року необоротні активи становили лише 33,7%, а це означає, що підприємство недостатньо забезпечено основними засобами, зокрема рухомим складом, внаслідок чого втрачає позиції на ринку транспортних послуг. На рис.2.1а) та 2.1б) наведено діаграми структури майна підприємства.

Рисунок 2.1а) – Структура майна підприємства на початок звітнього року

Рисунок 2.1б) – Структура майна підприємства на кінець звітнього року

У структурі оборотних активів спостерігається зростання грошових коштів на 1,6% та поточних фінансових інвестицій на 63,2% при одночасному зменшенні дебіторської заборгованості на 17,2%. Це позитивно характеризує стан підприємства, оскільки зростає

частка його високоліквідних активів. Крім того, в умовах зростання кількості неплатоспроможних та недобросовісних замовників це свідчить про обґрунтовану політику підприємства щодо надання послуг в кредит своїм клієнтам.

Зростання майна на кінець року забезпечувалось збільшенням власного капіталу на 5,2%. В той же час мало місце скорочення суми позикового капіталу на 6,9% за рахунок зменшення кредиторської заборгованості та поточних зобов'язань підприємства на 32,46%. На рис.2.2а) та 2.2б) наведено діаграми структури джерел фінансування діяльності підприємства у звітному році.

Рисунок 2.2а) – Структура джерел фінансування на початок звітнього року

Рисунок 2.2б) – Структура джерел фінансування на кінець звітнього року

Як на початок, так і на кінець року спостерігається переважна частка власного

капіталу у структурі джерел формування майна підприємства (близько 66,1 68,8% відповідно). Це означає, що формування майна відбувається переважно за власні джерела підприємства, що є позитивною тенденцією у забезпеченні фінансової незалежності підприємства.

ВИСНОВКИ:

Підприємство фінансує свою діяльність переважно за рахунок власного та порівняного до нього капіталу (його частка становить більше 66% на початок року та більше 68% на кінець року), що свідчить про збереження стабільності його функціонування.

Збільшується частка необоротних активів (з 33,68 до 37,3%), та покращується розрахункова дисципліна замовників (спостерігається скорочення дебіторської заборгованості з 22,23% до 18,2%).

Отже, діяльність підприємства характеризується стабільністю.

3. РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА №2

Аналіз фінансової стійкості, ділової активності та ефективності господарювання підприємства

Теоретичні положення та приклад виконання

Фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Вона свідчить про ступінь незалежності підприємства щодо володіння майном, що знаходиться в його розпорядженні, та його використанні. Цей ступінь незалежності оцінюють за такими критеріями:

- Критерієм покриття матеріальних оборотних коштів (запасів) стабільними джерелами фінансування;
- Ліквідністю підприємства;
- Структури джерел формування майна підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства за критерієм покриття запасів стабільними джерелами фінансування

Інформаційною базою для проведення розрахунків є Баланс підприємства (форма 1). Обчислення проводяться за даними Балансів не менше, ніж 3 роки.

Обчислення показників здійснюється на початок та кінець звітного року.

Стійкість функціонування підприємства залежить від його спроможності без зривів фінансувати свою поточну діяльність, тобто забезпечувати формування необхідних виробничих запасів, підтримувати необхідні залишки незавершеного виробництва на робочих місцях в цехах підприємства, підтримувати необхідні залишки готової продукції та поповнювати залишки товарів. Ці ресурси відображені у балансі у рядках

Запаси (1100) (включають інформацію про вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готову продукцію, товари) та Поточні біологічні активи (1110), Їх сукупність формує загальний розмір запасів підприємства.

Загальна сума запасів (З) порівнюється із послідовно поширюваним переліком таких джерел фінансування: 1) власними обіговими коштами; 2) власними обіговими коштами і довгостроковими кредитами та позиками; 3) власними обіговими коштами, довго - та короткостроковими кредитами і позиками.

Сума власних обігових коштів (ВОК) визначається як різниця між власним і прирівняним до нього капіталом (до такого капіталу відносять Забезпечення наступних витрат і платежів та Доходи майбутніх періодів) (ВК) та вартістю необоротних активів підприємства(НА), на формування яких, насамперед, спрямовується такий капітал:

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}, \quad (3.1)$$

де ВК – власний та прирівняний до нього капітал (сума рядків 1495, 1520, 1525, 1665 Ф. №1); НА – вартість необоротних активів (р. 1095 Ф. №1).

Власні обігові кошти є частиною обігових коштів підприємства, яка фінансується за рахунок його власного капіталу, при цьому забезпечення наступних витрат і платежів та доходи майбутніх періодів прирівнюються до власного капіталу.

Необхідною умовою фінансової стійкості підприємства є позитивне значення величини суми власних обігових коштів.

Розрізняють чотири типи фінансової стійкості:

1. *Абсолютна стійкість* має місце, коли виконується нерівність

$$З < \text{ВОК}. \quad (3.2)$$

Де З -

Це означає, що для забезпечення формування запасів підприємства достатньо його власних обігових коштів. В цьому випадку гарантується повна платоспроможність підприємства.

2. *Нормальна стійкість* характеризується виконанням співвідношення:

$$З < \text{ВОК} + K^{\text{Д}}, \quad (3.3)$$

де $K^{\text{Д}}$ - довгострокові кредити та позики (сума рядків 1510 та 1515) Ф. №1)

Для забезпечення формування запасів, крім власних обігових коштів

залучаються довгострокові кредити та позики. При цьому також гарантується платоспроможність підприємства.

3. *Нестійкий фінансовий стан* виникає тоді, коли для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити та позики. У цьому випадку платоспроможність підприємства порушена, але є можливість її відновити. Для такого типу фінансової стійкості виконується нерівність:

$$З < \text{ВОК} + K^Д + K^K, \quad (3.4)$$

де K^K – короткострокові зобов'язання (рядок 1600 Ф. №1).

4. *Кризовий фінансовий стан* має місце, коли для забезпечення запасів не вистачає стабільних джерел їх формування. В цьому випадку підприємству загрожує банкрутство:

$$З > \text{ВОК} + K^Д + K^K. \quad (3.5)$$

З метою проведення аналізу фінансової стійкості підприємства необхідно скласти таблицю 3.1.

Таблиця 3.1. - Аналіз фінансової стійкості підприємства за критерієм стабільності джерел покриття запасів у 2020 році

Номер рядка	Показник	Рядок балансу	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
1.	Власний капітал	1495+ 1520+ 1525+ 1665		
2.	Необоротні активи	1095		
3.	Власні обігові кошти (р.1 - р.2)	-		
4.	Довгострокові зобов'язання	1510+ 1515		
5.	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3 + р.4)	-		
6.	Короткострокові кредити та позики	1600		
7.	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р. 5 + р.6)	-		
8.	Запаси	1100+ 1110		
9.	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8)	-		
10.	Надлишок(+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5 –р.8)	-		

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5
11.	Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів (р.7-р.8)	-		
12.	Тип фінансової стійкості	-		
13.	Надлишок або нестача коштів на 1 грн. запасів (р.11 : р.8)	-		

Отримані показники надлишку або нестачі коштів на 1 грн. запасів (з р.13 Табл.3.1) систематизувати у вигляді таблиці 3.2 та побудувати відповідні діаграми:

Таблиця 3.2 – Динаміка показників надлишку (нестачі) коштів на 1 грн. запасів

Показник	31.12._____	31.12.____	31.12_____	31.12.____
Надлишок або нестача коштів на 1 грн. запасів				

На підставі проведених розрахунків зробити висновки щодо стійкості фінансового стану підприємства протягом аналізованого періоду і дати характеристику тенденції стійкості фінансового стану підприємства за критерієм покриття запасів стабільними джерелами фінансування.

Приклад виконання аналізу фінансової стійкості підприємства за критерієм стабільності джерел покриття запасів наведено у табл. 3.3 та 3.4.

Таблиця 3.3 - Аналіз фінансової стійкості підприємства за критерієм стабільності джерел покриття запасів у 2020 році

Номер рядка	Показник	Рядок балансу	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
1.	Власний капітал	1495+ 1520+ 1525+ 1665	2173	2197
2.	Необоротні активи	1095	731,9	819,4
3.	Власні обігові кошти (р.1 - р.2)	-	1441,1	1377,6
4.	Довгострокові зобов'язання	1510+ 1515	203,6	205,5
5.	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3 + р.4)	-	1644,7	1583,1
6.	Короткострокові кредити та позики	1600	0	120
7.	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р. 5 + р.6)	-	1644,7	1703,1
8.	Запаси	1100+ 1110	930,7	940,4

1	2	3	4	5
9.	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8)	-	510,4	437,2
10.	Надлишок(+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5 –р.8)	-	714	642,7
11.	Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів (р.7-р.8)	-	Абсолютна стійкість	Абсолютна стійкість
12.	Тип фінансової стійкості	-	714	762,7
13.	Надлишок або нестача коштів на 1 грн. запасів (р.11 : р.8)	-	0,77	0,81

Таблиця 3.4 – Динаміка показників надлишку (нестачі) коштів на 1 грн. запасів

Показник	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів на 1 грн. запасів	1,04	0,52	0,77	0,81

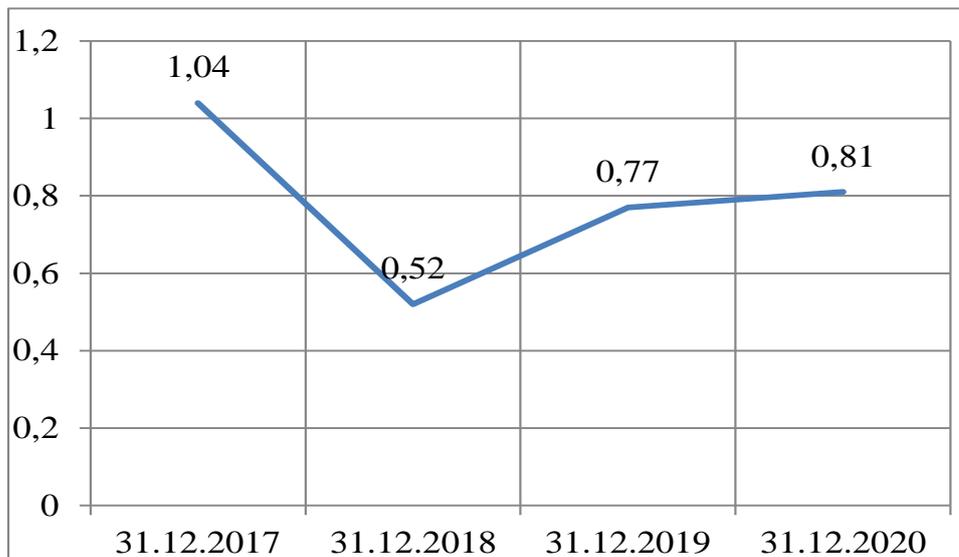

Рисунок 3.1 – Динаміка показника надлишку (нестачі) основних джерел покриття запасів на 1 грн. запасів протягом 2017-2020 років.

Як бачимо, підприємство характеризується абсолютною стійкістю протягом усього аналізованого періоду. В той же час на початку аналізованого періоду мало місце різке погіршення значення цього показника (з 1,04 грн до 0,52 грн на 1 гривню запасів або на 50%). На кінець аналізованого періоду ситуація поступово покращується.

Аналіз фінансової стійкості підприємства за критерієм ліквідності

Інформаційною базою для проведення розрахунків є баланс підприємства (форма № 1). Обчислення показників здійснюють на початок і кінець звітного року за три роки.

Ліквідність характеризує спроможність майна підприємства швидко перетворитись у грошові кошти для негайного погашення його заборгованості.

Аналіз ліквідності полягає у порівнянні статей активу Балансу, які згруповані за ознакою ліквідності та розміщені в порядку спадання ступеня ліквідності, зі статтями пасиву, які згруповані за ознакою терміновості погашення і розміщені в порядку збільшення строків зобов'язань.

За ступенем ліквідності розрізняють активи:

A1. Найбільш ліквідні. До них належать грошові кошти, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції (сума рядків Ф. №1: 1165 та 1160).

A2. Швидко реалізовані. До таких активів належать дебіторська заборгованість та інші оборотні активи (сума рядків 1125, 1130, 1135, 1155 Ф. №1).

A3. Повільно реалізовані. До них відносяться запаси підприємства (сума рядків 1100, 1110 Ф. №1).

A4. Важко реалізовані. Вони включають нематеріальні активи, незавершене будівництво, основні засоби, довгострокові фінансові інвестиції та інші необоротні активи (рядок 1095, 1200 Ф. №1).

Зобов'язання підприємства за ступенем терміновості їх погашення розподіляють на групи:

П1. Найбільш термінові зобов'язання. До них належать поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (сума рядків 1610 Ф. №1).

П2. Короткострокові зобов'язання. До них належать короткострокові кредити банків, векселі видані, поточні зобов'язання підприємства за розрахунками, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інші короткострокові пасиви (сума рядків 1610, 1615, 1620, 1625, 1630 Ф. №1).

П3. Довгострокові зобов'язання. Вони включають довгострокові кредити банків та усі інші довгострокові зобов'язання (рядок 1500, 1510, 1515 Ф. №1).

П4. Постійні пасиви. До них належать джерела власних коштів підприємства, тобто власний капітал та забезпечення наступних витрат і платежів (сума рядків 380, 430, 630).

Для проведення аналізу ліквідності Балансу підприємства необхідно скласти таблицю 3.4.

Ідеальним вважається стан, коли спостерігається система співвідношень:

$$A1 \geq P1, A2 \geq P2, A3 \geq P3, A4 \leq P4 \quad (3.6)$$

На підставі проведених розрахунків необхідно зробити висновки про ліквідність майна підприємства та тенденцію її зміни, а також обчислити узагальнюючий коефіцієнт ліквідності на початок та кінець звітної періоду.

Узагальнюючий коефіцієнт ліквідності балансу ($K_{\text{лікв.бал.}}$) показує, скільки ліквідних активів припадає на одну гривню зобов'язань підприємства:

$$K_{\text{лікв.бал.}} = \frac{A1+A2+A3}{P1+P2+P3} \quad (3.7)$$

Таблиця 3.5 - Аналіз ліквідності балансу за _____ рік

<i>Активи</i>	Розмір		<i>Пасиви</i>	Розмір		Надлишок(+), нестача(-)	
	На початок року	На кінець року		На початок року	На кінець року	На початок року (гр.1 - гр. 3)	На кінець року (гр. 2-гр. 4)
а	1	2	Б	3	4	5	6
A1. Найбільш ліквідні			П1. Найтерміновіші зобов'язання				
A2. Швидкоореалізовані			П2. Короткострокові				
A3. Повільноореалізовані			П3. Довгострокові				
A4. Важкоореалізовані			П4. Постійні				

У табл. 3.6 заносяться значення узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за 3 роки. Надалі ця інформація використовується для побудови діаграми зміни узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період.

Таблиця 3.6. – Динамка узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період

Показник	31.12._____	31.12.____	31.12.____	31.12.____
Узагальнюючий коефіцієнт ліквідності балансу				
% зміни значення узагальнюючого показника ліквідності балансу	-			

Приклад виконання аналізу ліквідності балансу за 2020 рік наведено у таблиці 3.7. Як бачимо, виконуються тільки перша, третя та четверта вимога ліквідності балансу.

Узагальнюючий коефіцієнт ліквідності балансу показує, скільки ліквідних активів припадає на одну гривню зобов'язань підприємства.

Таблиця 3.7 - Аналіз ліквідності балансу за 2020 рік

Активи	Сума, тис. грн		Пасиви	Сума, тис. грн		Надлишок(+), нестача(-)	
	На початок року	На кінець року		На початок року	На кінець року	На початок року (гр.1 - гр.. 3)	На кінець року (гр. 2-гр. 4)
а	1	2	Б	3	4	5	6
А1. Найбільш ліквідні	27,4	37,2	П1. Найтерміновіші зобов'язання	0	0	27,4	37,2
А2. Швидкоореалізовані	483	400	П2. Короткострокові	533,4	480,8	-50,4	-80,8
А3. Повільнореалізовані	930,7	940,4	П3. Довгострокові	203,6	205,5	727,1	734,9
А4. Важкореалізовані	731,9	819,4	П4. Постійні	1436	1510,7	-704,1	-691,3

Він становить:

$$\text{На початок року} \quad K_{\text{лікв.бал}}^{н.п} = \frac{27,4 + 483 + 930,7}{0 + 533,4 + 203,6} = \frac{1441,1}{737} = 1,955$$

$$\text{На кінець року} \quad K_{\text{лікв.бал}}^{к.п} = \frac{37,2 + 400 + 940,4}{0 + 480,8 + 205,5} = \frac{1377,6}{685,8} = 2,01$$

Отже значення узагальнюючого показника ліквідності на кінець року зросло на 5% (((2,01-1,955)/1,955)*100).

У таблиці 3.8. наведено динамку узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період.

Таблиця 3.8 – Динамка узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період

Показник	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Узагальнюючий коефіцієнт ліквідності балансу	2,13	1,35	1,955	2,01
% зміни значення узагальнюючого показника ліквідності балансу	-	-78%	61%	5%

На рис.3.1 наведено динаміку узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період

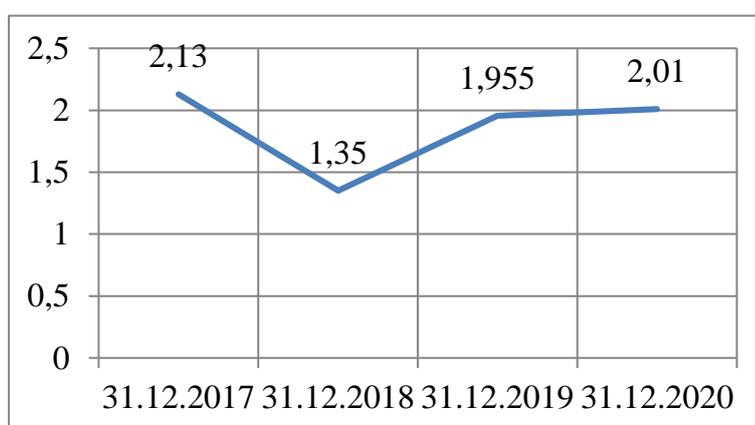

Рисунок 3.1 – Динаміка узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період

Бачимо, що значення узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу за аналізований період вище за одиницю. Це свідчить про стабільність функціонування та фінансування, раціональний розподіл коштів між видами активів за ступенем ліквідності. В той же час спостерігається погіршення ситуації наприкінці 2017 року, коли значення узагальнюючого коефіцієнта ліквідності балансу зменшилося на 78%. В наступні роки спостерігається покращення ситуації та зміцнення ліквідності балансу досліджуваного підприємства.

Для оцінки ступеня ліквідності майна підприємства також обчислюються відносні показники на початок та закінчення звітної періоду:

1. *Коефіцієнт абсолютної ліквідності*, який відображає частину поточної заборгованості, яку підприємство може негайно погасити в найближчий час. Він розраховується за формулою:

$$K_{абс.лікв.} = \frac{ГКЕ}{ПЗ}, \quad (3.8)$$

де $K_{абс.лікв.}$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності; $ГКЕ$ – грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165 ф.№1); $ПЗ$ – поточні зобов'язання (р. 1695-1660-1665 ф.№1).

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно перебувати в межах 0,2 – 0,35. Якщо ж коефіцієнт набуває значення, нижче ніж 0,2 – це означає, що у підприємства не вистачає грошових коштів на покриття невідкладних зобов'язань.

2. *Коефіцієнт критичної ліквідності або швидкої ліквідності*, який характеризує очікувану платоспроможність підприємства через період, що дорівнює тривалості одного обороту дебіторської заборгованості. Він розраховується за формулою:

$$K_{кр.лікв.} = \frac{ГКЕ + ПФІ + ДебЗ}{ПЗ}, \quad (3.9)$$

де $K_{кр.лікв.}$ – коефіцієнт критичної ліквідності; $ПФІ$ – поточні фінансові інвестиції (р. 1160 Ф. №1); $ДебЗ$ - дебіторська заборгованість (сума рядків 1125, 1130, 1135, 1160) Ф. №1).

Нормальним вважається стан, коли значення цього коефіцієнта перевищує одиницю.

3. *Коефіцієнт покриття або коефіцієнт поточної ліквідності* характеризує здатність підприємства погасити поточні зобов'язання протягом періоду, що дорівнює тривалості обороту його оборотних активів. В цьому випадку розглядається не тільки забезпечення своєчасних розрахунків з дебіторами та реалізації готової продукції, а й продажу в результаті потреби інших оборотних засобів (сировини, матеріалів тощо). Він обчислюється за формулою:

$$K_{покр.} = \frac{ГКЕ + ПФІ + ДебЗ + З}{ПЗ}, \quad (3.10)$$

де $K_{покр.}$ – коефіцієнт покриття; $З$ – запаси (сума рядків 1100, 1110 Ф. №1).

Нормальним значенням цього коефіцієнту вважається, коли воно перевищує 2.

Приклад подання обчислених значень коефіцієнтів ліквідності наведено у таблиці 3.9

На рис. 3.2 представлена динаміка зміни значень коефіцієнтів ліквідності.

Як бачимо, за нормального значення 0,2 коефіцієнти абсолютної ліквідності мають вкрай низьке значення, що свідчить про недостатність грошових коштів для покриття невідкладних зобов'язань. Це означає, що підприємству треба докорінно переглянути розрахункову політику відносин з дебіторами. З іншого боку, не потрібно всі кошти, що

надходять на рахунки підприємства, в інші активи або спрямовувати на погашення заборгованості. Необхідно забезпечувати дотримання певного рівня готівкових коштів на розрахунковому рахунку підприємства.

Таблиця 3.9 – Динаміка показників ліквідності протягом аналізованого періоду

Показник	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,02	0,023	0,026
% зміни значення коефіцієнта абсолютної ліквідності	-	-50%	15%	13%
Коефіцієнт критичної (або швидкої) ліквідності	1,17	0,784	0,957	1,211
% зміни значення коефіцієнта критичної (або швидкої) ліквідності	-	-33%	22%	27%
Коефіцієнт покриття (або поточної) ліквідності	3,7	2,2	2,7	3,82
% зміни значення коефіцієнта покриття (або поточної) ліквідності	-	-41%	23%	41%

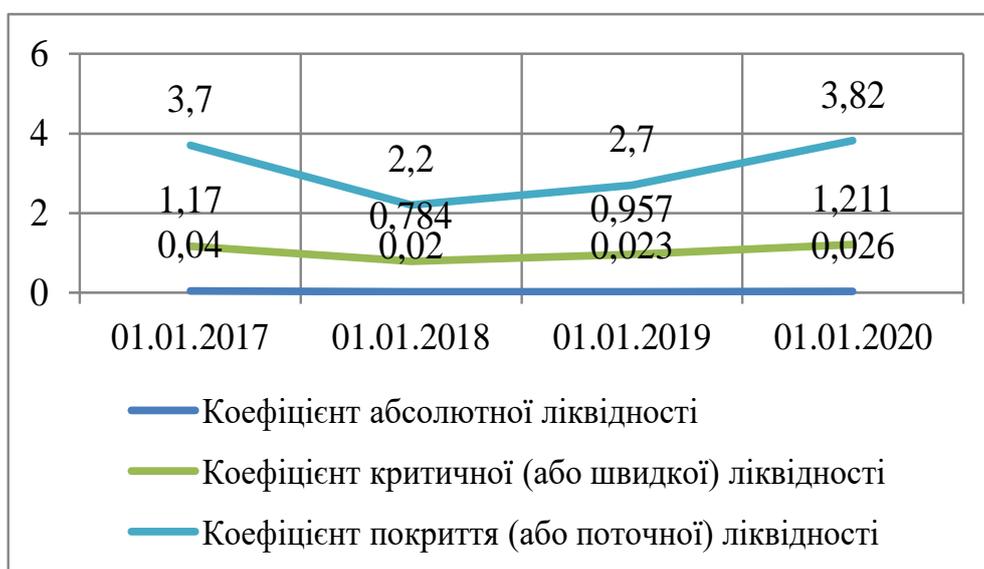

Рисунок 3.2 – Динаміка показників ліквідності

Також видно, що підприємство не завжди виконує вимог щодо рівня критичної ліквідності. На початок та кінець аналізованого періоду значення показника перебувають на прийнятному рівні. Це свідчить про здатність підприємства у ці періоди покрити свої поточні зобов'язання протягом періоду інкасації дебіторської заборгованості. Показники коефіцієнтів покриття протягом усього аналізованого періоду мають позитивні значення. Це свідчить про

спроможність підприємства повністю покрити свої поточні зобов'язання протягом періоду одного обороту оборотних активів підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства за структурою джерел фінансування діяльності підприємства

Співвідношення між власними і позиковими коштами визначає перспективну фінансову стійкість підприємства.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства з погляду структури джерел фінансування необхідно виконати обчислення на початок і кінець року значення наступних показників:

1. *Коефіцієнт автономії* (або коефіцієнт фінансової незалежності). Цей показник є однією з важливіших характеристик фінансової стійкості підприємства, який відображає його незалежність від зовнішніх джерел фінансування і визначає частку власних джерел коштів у загальній сумі джерел утворення майна. Обчислюється показник за формулою:

$$K_{\text{авт}} = BK/K, \quad (3.11)$$

де $K_{\text{авт}}$ – коефіцієнт автономії; BK – власний та прирівняний до нього капітал підприємства, грн (сума рядків 1495, 1520, 1525, 1665 Ф. №1); K – загальна сума капіталу підприємства, грн. (рядок 1900 Ф. №1).

Для забезпечення фінансової незалежності підприємства необхідно або частка власного капіталу була не меншою за 50% ($K_{\text{авт}} \geq 0,5$).

2. *Коефіцієнт співвідношення залучених та власних джерел коштів* (коефіцієнт ризику) визначає ступінь ризику, пов'язаного з можливістю втрати фінансової незалежності підприємства і відображає, скільки позикових коштів припадає на 1 грн. власного капіталу. Обчислюється цей показник за формулою:

$$K_{з/в} = (ДЗ + ПЗ) / BK, \quad (3.12)$$

де $K_{з/в}$ – коефіцієнт співвідношення залучених та власних джерел коштів; $ДЗ$ та $ПЗ$ – відповідно довгострокові зобов'язання (рядки 15000+1510+1515) Ф. №1) та поточні зобов'язання грн. (р. 1695-1660-1665 ф.№1).

Якщо значення цього коефіцієнта менше за одиницю, підприємство має невисокий ризик втрати фінансової незалежності.

Якщо значення дорівнює одиниці – має місце критичний ризик, тобто на 1 грн власного капіталу припадає 1 грн залученого капіталу (довго- та короткострокових зобов'язань).

Якщо ж значення коефіцієнта перевищує одиницю, підприємство характеризується високим ризиком втрати фінансової стійкості.

3. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами формування запасів характеризує частку запасів, яка фінансується за рахунок власних джерел коштів і розраховується за формулою:

$$K_{\text{зап}} = \frac{ВОК}{3}, \quad (3.15)$$

де $K_{\text{зап}}$ – коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами формування запасів; ВОК – власні обігові кошти, грн (обчислюється за формулою (3.1), 3 – вартість запасів підприємства, грн (сума рядків 1100, 1110).

Отримані значення коефіцієнтів необхідно звести у таблицю 3.10, подати відповідні графіки зміни коефіцієнтів та сформулювати висновки.

Таблиця 3.10 – Динаміка показників надлишку (нестачі) коштів на 1 грн. запасів

Показник	31.12.____	31.12.____	31.12.____	31.12.____
Коефіцієнт автономії				
Коефіцієнт співвідношення залучених та власних джерел коштів (коефіцієнт ризику)				
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами				

Приклад виконання аналізу фінансової стійкості підприємства за структурою джерел фінансування діяльності підприємства наведено у табл. 3.11

Таблиця 3.11 – Динаміка показників фінансової стійкості підприємства за структурою джерел фінансування його діяльності

Показник	31.12.17	31.12.18	31.12.19	31.12.20
Коефіцієнт автономії	0,68	0,62	0,66	0,69
Коефіцієнт співвідношення залучених та власних джерел коштів (коефіцієнт ризику)	0,49	0,53	0,51	0,45
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами	0,74	0,46	0,76	0,73

На рис. 3.3 представлено динаміку зміни значень показників фінансової стійкості підприємства за структурою джерел фінансування діяльності підприємства.

Як видно підприємство протягом усього періоду зберігає фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Про це свідчить значення коефіцієнта автономії, яке перебуває на рівні, вищому за 0,6.

Рисунок 3.3 - Динаміка зміни значень показників фінансової стійкості підприємства за структурою джерел фінансування діяльності підприємства

Підприємство має невисокий рівень ризику, оскільки на 1 грн власного та притриманого до нього капіталу припадає від 0,49 до 0,53 грн довгострокової та поточної заборгованості. В той же час, тільки від 0,46 до 0,76 грн вартості запасів фінансується за рахунок власного оборотного капіталу, решта запасів – за рахунок зобов'язань. Бажано, аби підприємство слідкувало за структурою активів і приділяло більше уваги забезпеченню їх ліквідності. У цілому підприємство має ознаки стабільного господарювання.

4. РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА №3

Аналіз ділової активності та ефективності господарювання підприємства

Теоретичні положення та приклад виконання

Аналіз ділової активності підприємства

На підставі інформації, поданої в балансі (форма 1) та звіті про фінансові результати (форма 2) можна визначити показники, що характеризують *ділову активність* підприємства, тобто віддачу застосовуваних ним ресурсів та ефективність використання джерел фінансування його діяльності.

Показниками ділової активності підприємства є:

1. *Ресурсовіддача (РВ)* – відображає чистий дохід, який підприємство заробляє на одній гривні вартості усіх своїх ресурсів і обчислюється за формулою

$$PB = \frac{ЧД}{\bar{A}}, \quad (4.1)$$

де $ЧД$ – чистий дохід підприємства за звітний період, грн. (ф.№2 р.2000); $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства за звітний період, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

Середня вартість активів підприємства за звітний період обчислюється за формулою

$$\bar{A} = (Ап.п.+Ак.п)/2 \quad (4.2)$$

де Ап.п. та Ак.п. – сума активів підприємства на початок та кінець періоду відповідно, грн.

2. *Фондовіддача (ФВ)* відображає, скільки виручки припадає на одиницю вартості основних засобів, чим характеризує ефективність їх використання. Обчислюється показник за формулою

$$ФВ = \frac{ЧД}{\bar{B}_{o.z}}, \quad (4.3)$$

де $ЧД$ – чистий дохід підприємства за звітний період, грн. (ф.№2 р.2000); $\bar{B}_{o.z}$ – середня вартість основних засобів підприємства за звітний період, грн. (ф.№1 р.1010).

3. *Коефіцієнт оборотності оборотних коштів ($K_{o.o.a}$)* характеризує кількість оборотів оборотних активів за звітний період і обчислюється за формулою

$$K_{o.o.a} = \frac{ЧД}{B_{o.a}}, \quad (4.4)$$

де $ЧД$ – чистий дохід підприємства за звітний період, грн. (ф.№2 р.2000); $B_{o.a}$ – середньорічна вартість оборотних активів у звітному періоді, грн. (обчислюється за р.1195 ф.№1 на початок та кінець періоду).

4. *Період одного обороту оборотних активів ($T_{o.o.a}$)* (у днях) обчислюється за формулою

$$T_{o.o.a} = \frac{Д_{к}}{K_{o.o.a}}, \quad (4.5)$$

де D_k – кількість календарних днів у звітному періоді.

5. Коефіцієнт завантаження оборотних активів є оберненим до $K_{o.o.a}$ і характеризує участь оборотних активів у кожній грошовій одиниці доходу, отриманого підприємством від реалізації продукції. Чим менше їх припадає на 1 грошову одиницю доходу, тим краще вони використовуються.

$$K_{зав} = \frac{\overline{B_{o.a}}}{ЧД} \quad (4.6)$$

$\overline{B_{o.a}}$ – середньорічна вартість оборотних активів, грн (обчислюється за рядком ф.№1 р.1195 на початок та кінець періоду).

6. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ($K_{o.d.z}$) відображає, у скільки разів чистий дохід підприємства перевищує середню дебіторську заборгованість і розраховується за формулою:

$$K_{o.d.z} = \frac{ЧД}{\overline{ДебЗ}}, \quad (4.8)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства від реалізації продукції, товарів, послуг у звітному періоді, (грн.) (ф.№2 р.2000); $\overline{ДебЗ}$ – середня дебіторська заборгованість у звітному періоді, грн. (обчислюється за сумами рядків 1125, 1130, 1135, 1155 Ф. №1 на початок та кінець періоду).

7. Середній строк обороту дебіторської заборгованості ($T_{o.d.z}$) характеризує середній термін її погашення і обчислюється за формулою:

$$T_{o.d.z} = \frac{D_k}{K_{o.d.z}}, \quad (4.9)$$

де D_k – кількість календарних днів у звітному періоді.

8. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ($K_{o.k.z}$) відображає, у скільки разів чистий дохід підприємства перевищує його кредиторську заборгованість і обчислюється за формулою:

$$K_{o.k.z} = \frac{ЧД}{\overline{КЗ}}, \quad (4.10)$$

де $\overline{КЗ}$ – середня кредиторська заборгованість у звітному періоді, грн. (обчислюється за сумою рядків 1610,1615,1620, 1625,1630 форма №1 на початок та кінець періоду).

9. Середній строк обороту кредиторської заборгованості (T_{kz})

характеризує середній термін її погашення і обчислюється за формулою:

$$T_{o.k.z} = \frac{D_k}{K_{o.k.z}}, \quad (4.11)$$

де D_k – кількість календарних днів у звітному періоді.

10. *Коефіцієнт оборотності власного капіталу* ($K_{o.v.k}$) характеризує віддачу власного капіталу підприємства, тобто визначає, скільки чистої виручки припадає на одиницю власного капіталу.

$$K_{o.v.k} = \frac{ЧД}{\overline{ВК}}, \quad (4.12)$$

де $ЧД$ – чистий дохід підприємства від реалізації продукції, товарів, послуг у звітному періоді, грн. (ф.№2 р.2000); $\overline{ВК}$ – середня вартість власного та порівняного до нього капіталу підприємства (обчислюється за сумою рядків 1495, 1520, 1525, 1665 Ф. №1 на початок та кінець періоду), грн.

Результати обчислень навести у вигляді таблиці 4.1 та у вигляді діаграм, сформулювати висновки.

Таблиця 4.1 – Динаміка показників ділової активності підприємства

Показник	__рік	__рік	__рік
1	2	3	4
Ресурсовіддача			
Фондовіддача			
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів			
Період одного обороту оборотних активів			
Коефіцієнт завантаження оборотних активів			
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
Середній строк обороту дебіторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості			
Середній строк обороту кредиторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності власного капіталу			

Приклад виконання аналізу ділової активності підприємства наведено у табл.4.2
Таблиця 4.2 – Динаміка показників ділової активності підприємства

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Ресурсовіддача	1,2	1,24	1,25
Фондовіддача	3,29	3,34	3,35
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,91	1,94	1,95
Період одного обороту оборотних активів	188	186	184,61
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,49	0,46	0,51
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,08	6,21	6,23
Середній строк обороту дебіторської заборгованості	59,21	57,97	57,78
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	5,12	5,27	5,42
Середній строк обороту кредиторської заборгованості	70,31	68,31	66,42
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,68	1,72	1,87

На рис.4.1 представлено діаграму показників віддачі роботи підприємства.

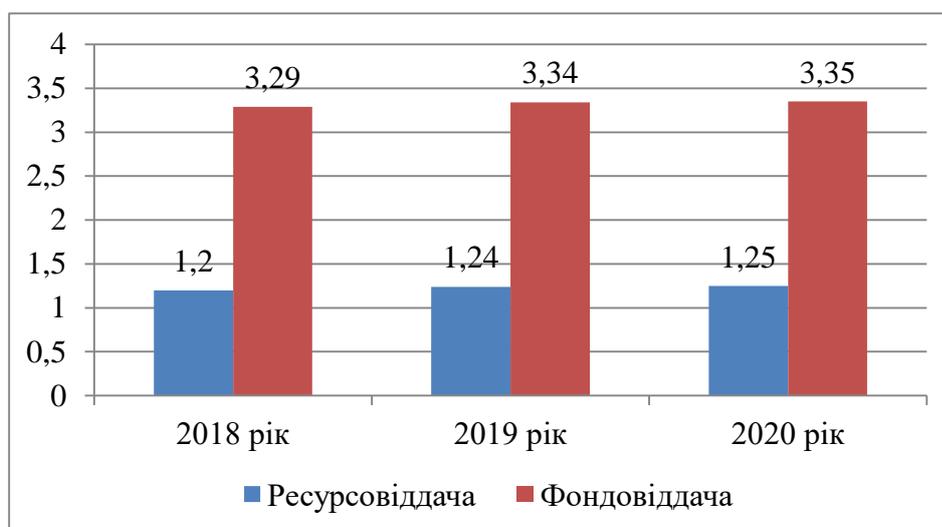

Рисунок 4.1 – Динаміка показників віддачі роботи підприємства у 2018-2020 роках

Як видно, показники віддачі работ підприємства перебувають приблизно на одному й тому ж рівні, що свідчить про стабільність його роботи. При цьому на 1 гривню активів підприємство заробляє від 3,29 до 3,35 грн чистого доходу. На 1 гривню вартості основних засобів підприємство заробляє від 1,2 до 1,25 грн чистого доходу.

На рис.4.2 наведено діаграму показників оборотності.

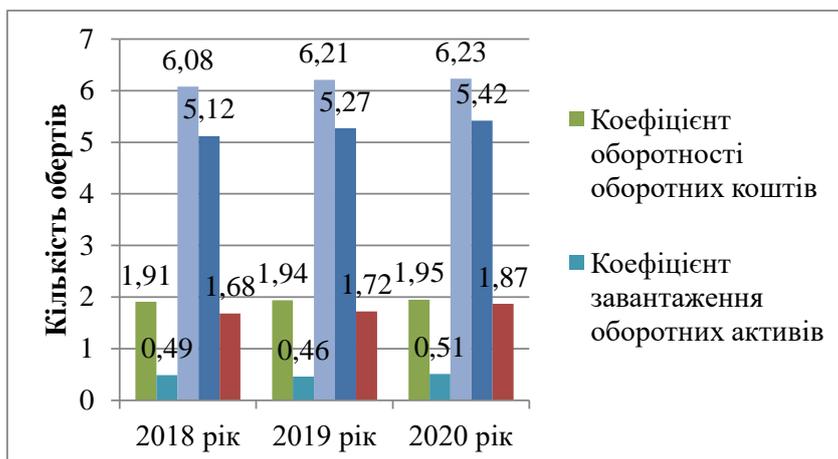

Рисунок 4.2 – Діаграма динаміки показників оборотності (2018-2020 роки).

Спостерігається поступове зростання значень коефіцієнтів оборотності. Це свідчить про стабільність роботи підприємства. При цьому кількість оборотів дебіторської заборгованості є вищою, ніж кредиторської. Це свідчить, що дебітори більш швидко розраховуються з підприємством, аніж підприємство зі своїми кредиторами (Рис.4.3). Це дозволяє усунути кризу у фінансових розрахунках, адже підприємству не потрібно для розрахунків з кредиторами брати додаткові кредити.

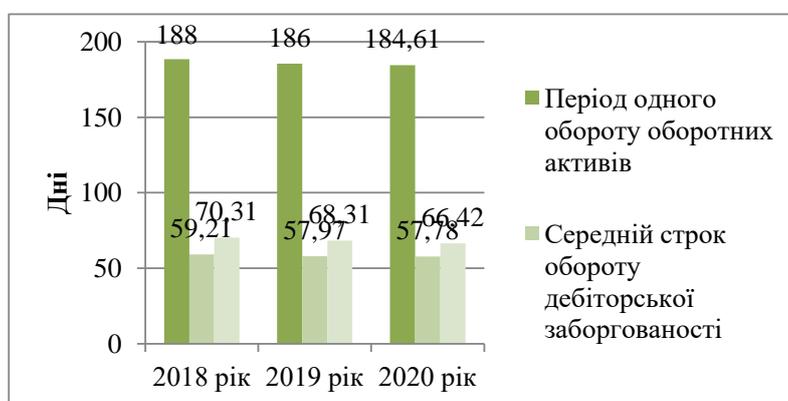

Рисунок 4.3 – Динаміка тривалості оборотів (2018-2020)

Тривалість оборотів зменшується, що свідчить про стабільність господарювання та покращення організації фінансових розрахунків.

Аналіз рентабельності (економічної ефективності) діяльності підприємства

Показники рентабельності є відносними характеристиками ефективності діяльності підприємства. Такими є:

1. *Рентабельність ресурсів (активів) підприємства* за прибутком до оподаткування ($R_{\partial.o}$) показує, скільки прибутку від звичайної діяльності припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи підприємства і обчислюється за формулою

$$R_{\partial.o} = \frac{\Pi_{\partial.o}}{A} \cdot 100\% , \quad (32)$$

де $\Pi_{\partial.o}$ – прибуток від звичайної діяльності підприємства, грн. (ф.№2 р.2290 або 2295); $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

2. *Рентабельність ресурсів (активів) за чистим прибутком ($R_{\text{ч}}$)* показує, скільки чистого прибутку припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи підприємства і обчислюється за формулою:

$$R_{\text{ч}} = \frac{\Pi_{\text{ч}}}{A} \cdot 100\% , \quad (33)$$

де $\Pi_{\text{ч}}$ – чистий прибуток підприємства за звітний період, грн. (ф.№2 р.2350 або 2355).

3. *Рентабельність (прибутковість) оборотних активів ($R_{o.a}$)* характеризує, скільки прибутку припадає на 1 грн. обігових коштів, тобто відображає ефективність їх використання і обчислюється за формулою

$$R_{o.a} = \frac{\Pi_{o.\partial}}{B_{o.a}} \cdot 100\% , \quad (4.7)$$

де $\Pi_{o.\partial}$ – прибуток від операційної діяльності, (грн.) (ф.№2 р.2190 (р.2195 у разі збитків)); $B_{o.a}$ – середньорічна вартість оборотних активів, грн (обчислюється за рядком ф.№1 р.1195 на початок та кінець періоду).

4. *Рентабельність власного капіталу ($R_{\text{в.к}}$)* показує, скільки чистого прибутку припадає на одиницю власного капіталу підприємства і обчислюється за формулою:

$$R_{\text{в.к}} = \frac{\Pi_{\text{ч}}}{BK} \cdot 100\% , \quad (34)$$

BK – власний та прирівняний до нього капітал підприємства, грн (обчислюється за сумою рядків 1495, 1520, 1525, 1665 Ф. №1 на початок та кінець

періоду).

5. *Рентабельність виробничих фондів* ($R_{в.ф}$) характеризує, скільки чистого прибутку припадає на одиницю вартості виробничих фондів підприємства:

$$R_{в.ф} = \frac{\Pi_{ч}}{B_{в.ф}} \cdot 100\% , \quad (35)$$

де $\bar{B}_{в.ф}$ – середня вартість виробничих фондів підприємства, грн. (обчислюється за сумами рядків 1010, 1100,1110)ф.№1 р на початок та кінець періоду)

6. *Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності* (R_{np}) характеризує, скільки прибутку припадає на грошову одиницю повної собівартості реалізованої продукції підприємства і обчислюється за формулою

$$R_{np} = \frac{\Pi_{о.д}}{C_n} \cdot 100\% , \quad (36)$$

де $\Pi_{о.д}$ – прибуток від операційної діяльності, (грн.) (ф.№2 р.2190 (р.2195 у разі збитків)); C_n – повна собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг, реалізованих підприємством у звітному періоді, грн. (ф.№2 р.2250)

Результати обчислень навести у вигляді таблиці 4.3 та у вигляді діаграм, сформулювати висновки.

Таблиця 4.3 – Динаміка показників ефективності діяльності підприємства

Показник	___ рік	___ рік	___ рік
Рентабельність ресурсів (активів) підприємства за прибутком до оподаткування			
Рентабельність ресурсів (активів) за чистим прибутком			
Рентабельність (прибутковість) оборотних активів			
Рентабельність власного капіталу			
Рентабельність виробничих фондів			
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності			

Приклад виконання аналізу ефективності діяльності підприємства наведено у табл.4.4

Таблиця 4.4 – Динаміка показників ефективності діяльності підприємства

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Рентабельність ресурсів (активів) підприємства за прибутком до оподаткування	4,27%	5,17%	5,19%
Рентабельність ресурсів (активів) за чистим прибутком	2,88%	2,99%	3,63%
Рентабельність (прибутковість) оборотних активів	7,15%	8,23%	8,72%
Рентабельність власного капіталу	4,21%	4,96%	5,38%
Рентабельність виробничих фондів	3,89%	4,12%	4,66%
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	3,97%	4,11%	4,27%

На рис. 4.4 представлено динаміку показників рентабельності підприємства.

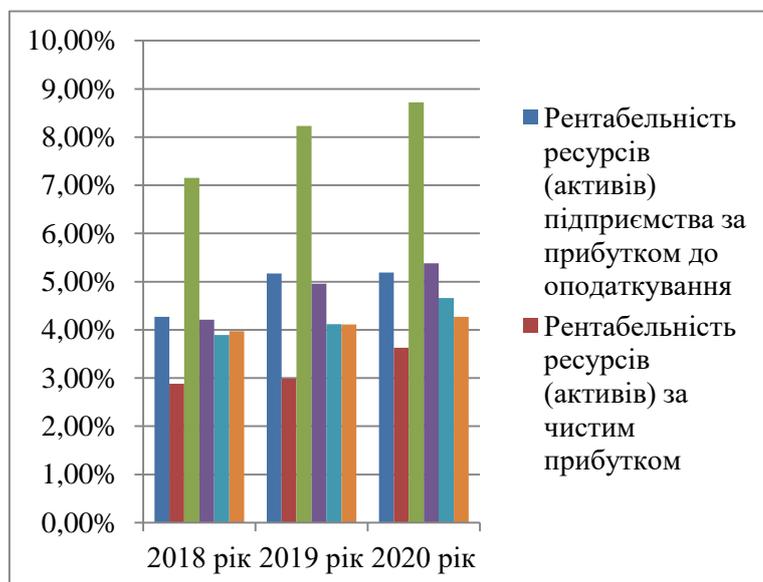

Рисунок 4.4 – Динаміка показників рентабельності підприємства у 2018-2020 роках

Як видно, підприємство працює з прибутком. Протягом досліджуваного періоду показники рентабельності зростають, що позитивно характеризує діяльність та управління розвитком підприємства.

5. РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА №4

Аналіз імовірності банкрутства підприємства

9

Теоретичні положення та приклад виконання

Кризові явища в діяльності підприємств, що призводять до їх неспроможності розрахуватись за своїми боргами, негативно впливають й на діяльність інших господарюючих суб'єктів, порушують стабільність надходжень коштів до бюджету з отриманих від них податків, збільшують соціальну напруженість в суспільстві через скорочення робочих місць. Це зумовлює необхідність державного механізму впливу на неефективно діючі підприємства за допомогою впровадження інституту банкрутства, порядок застосування якого регламентується законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та Господарським кодексом України. В законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» **банкрутство** визначається як визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

У Господарському кодексі України сутність банкрутства розкривається через поняття «неспроможності суб'єкта підприємництва». Згідно цього кодексу суб'єкт підприємництва визнається неспроможним у разі його нездатності після настання встановленого строку виконати свої грошові зобов'язання перед іншими особами, територіальною громадою або державою інакше як через відновлення його платоспроможності. Нездатність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів інакше як через застосування визначеної судом ліквідаційної процедури вважається банкрутством.

Діагностика банкрутства являє собою систему цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства, що генерують загрозу його банкрутства у наступному періоді.

Діагностика загрози банкрутства полягає у проведенні фінансового аналізу, спрямованого, насамперед, на виявлення якомога раніше збоїв та упущень в діяльності підприємства, потенційно небезпечних з точки зору вірогідності настання банкрутства.

Під час проведення діагностики фінансової кризи в системі загального аналізу фінансового стану підприємства виокремлюється особлива група об'єктів спостереження, які формують «кризове поле», що створює загрозу виникнення фінансової кризи (банкрутства). До групи об'єктів кризового поля входять показники ліквідності активів, структури використовуваного капіталу,

терміновості фінансових зобов'язань, а також показники формування чистого грошового потоку з операційної (виробничо-комерційної), інвестиційної та фінансової діяльності. Тобто, діагностика передбачає постійний нагляд за зміною певної системи фінансових показників діяльності підприємства, які запропоновано включати до складу системи моніторингу поточної фінансової діяльності підприємства.

До методик, розроблених на державному рівні належать:

1. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій. Затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 26.07.1997 №81. Її метою є методична допомога фахівцям Агентства, спеціалістам міністерств та відомств, податкових органів тощо стосовно прийняття рішення про визнання структури балансу задовільною (незадовільною), підприємства – платоспроможним (неплатоспроможним), подання пропозицій щодо доцільності внесення цього підприємства до реєстру

2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Затверджені Наказом Міністерства економіки від 19.01.2006 №14.

Якість діагностики загрози банкрутства визначається набором оціночних показників (об'єктів дослідження), що використовуються для отримання експертного висновку.

Оскільки до теперішнього часу не існує єдиного загальновизнаного переліку оціночних показників-індикаторів кризового стану та діагностики банкрутства, кожний фінансовий менеджер підходить до вирішення цього питання індивідуально.

Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему регулярної оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, що здійснюється на основі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами.

Основною метою експрес-діагностики банкрутства є попереднє виявлення ознак кризового розвитку підприємства.

До складу показників експрес-діагностики включають оціночні показники, які розраховуються тільки на підставі затверджених форм фінансової, статистичної та податкової звітності підприємства. Ці показники можуть бути швидко обчислені будь-яким користувачем такої звітності (органами державного контролю, кредиторами, господарськими партнерами тощо).

З метою експрес-діагностики банкрутства підприємства у світовій практиці застосовуються багато різноманітних моделей. Найбільш відомими з них є: моделі Альтмана, Конана та Голднера, Таффлера.

Для прогнозування імовірності банкрутства підприємства в країнах, що розвиваються застосовується *п'ятифакторна модель Альтмана*.

Імовірність банкрутства оцінюється за значенням індексу Z .

$$Z_{83}=3,107K_1+0,995K_2+0,42K_3+0,847K_4+0,717K_5, \quad (38)$$

Коефіцієнти обчислюються наступним чином:

K_1 – коефіцієнт прибутковості активів за прибутком до оподаткування:

$$K_1 = \frac{\text{Прибуток до оподаткування}}{A} \quad (39)$$

де $\Pi_{o.o}$ – прибуток від звичайної діяльності підприємства, грн. (ф.№2 р.2290 або 2295); $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

K_2 – ресурсовіддача:

$$K_2 = \frac{ЧД}{A} \quad (40)$$

де $ЧД$ – чистий дохід підприємства за звітний період, грн. (ф.№2 р.2000); $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства за звітний період, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

K_3 – співвідношення власного та прирівняного капіталу до залученого капіталу:

$$K_3 = \frac{\overline{BK}}{\overline{ЗК}} \quad (41)$$

де $\overline{BK}$ – середня вартість власного та прирівняного до нього капіталу підприємства (обчислюється за сумою рядків 1495, 1520, 1525, 1665 Ф. №1 на початок та кінець періоду), грн.

$\overline{ЗК}$ – середньорічна вартість довгострокових зобов'язань (рядки 15000+1510+1515) Ф. №1) та поточних зобов'язань грн. (р. 1695-1660-1665 ф.№1).

K_4 – співвідношення реінвестованого прибутку ($\Pi_{реінв}$), тобто прибутку, що спрямовується підприємством на свій розвиток, до середньорічної вартості активів:

$$K_4 = \frac{\Pi_{реінв}}{A} \quad (42)$$

$P_{\text{рєіпв}}$ - приріст на кінець року за рядком 1410 ф.№1; $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства за звітний період, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

K5 – співвідношення власних оборотних коштів до середньорічної вартості активів:

$$K5 = \frac{\overline{BOK}}{\bar{A}} \quad (43)$$

Де $\overline{BOK}$ – середньорічна вартість власних обігових коштів підприємства, грн (обчислюється за формулою (3.1) як середня на початок та кінець періоду); $\bar{A}$ – середня вартість активів підприємства за звітний період, грн. (обчислюється за р.1300 ф.№1).

Критичним значенням коефіцієнту $Z \in 1,23$. Із цим значенням порівнюється розрахункове значення Z для конкретного підприємства. Якщо Це розрахункове значення менше за 1,23 – підприємству у найближчі два-три роки загрожує банкрутство; якщо ж розрахункове значення Z більша за 1,23 – це свідчить про сталий фінансовий стан підприємства.

Необхідно обчислити значення коефіцієнта Альтмана за останній рік та зробити висновки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вахович І. Фінансовий менеджмент: навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. - 3-тє вид., змін. і допов. - Луцьк : Надстир'я, 2023. – 633 с.
2. ВерлановЮ. Ю. Фінансовий менеджмент: навч. посіб.; Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили. - Вид. 2-ге. - Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. - 334 с.
3. Долінський Л. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посіб.; Нац. ун-т "Киево-Могилян. акад.". - Київ : НаУКМА, 2022. - 130 с.
4. Крупка М.І. Фінансовий менеджмент: підручник. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. - 438 с.
5. Ніколаєв В.П. Фінансовий менеджмент проектів і програм. Ун-т держ. фіск. служби України. 2-е вид., допов. Ірпінь : УДФСУ, 2019. 395 с.
6. Юрій Е.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2020. 347 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Вихідні дані до прикладу виконання контрольної роботи

Баланс станом на _____

АКТИВ	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Основні засоби:			
залишкова вартість	1010	731,9	819,4
знос	1011	175,7	201,1
первісна вартість	1012	907,6	1020,5
Усього за розділом I	1095	731,9	819,4
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:	1100	920,1	935
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	357,4	291
чиста реалізаційна вартість	160		
первісна вартість	161	357,4	291
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		32
з бюджетом	1135	59,9	11,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	65,7	65,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	15,2	24,8
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	12,2	12,4
Витрати майбутніх періодів	1170		
Усього за розділом II	1195	1441,1	1377,6
Баланс	1300	2173	2197

ПАСИВ	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	95,3	95,3
Капітал у дооцінках	1405	70,2	79,5
Додатковий вкладений капітал	1410	600	600
Резервний капітал	1415	215	328
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	65,2	43,2
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	1045,7	1146
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	203,6	205,5
Інші довгострокові зобов'язання	1515		

Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	203,6	205,5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		120
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	179,6	191,9
розрахунками з бюджетом	1620	50,4	33,5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	57,9	61
розрахунками з оплати праці	1630	75,8	35,2
Поточні забезпечення	1660	294,8	284,5
Доходи майбутніх періодів	1665	95,5	80,2
Інші поточні зобов'язання	1690	169,7	39,2
Усього за розділом III	1695	923,7	845,5
Баланс	1900	2173	2197

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за _____ 20__ р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2750,08	2687,16
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2448,35	2390,6
Валовий:			
прибуток	2090	301,73	296,56
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	13,02	13,9
Адміністративні витрати	2130	162,5	124,8
Витрати на збут	2150	18,3	12,1
Інші операційні витрати	2180	11,02	12,9
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	122,93	160,66
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		18
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	9,6	11,5
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	( )	( )
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	113,33	167,16
збиток	2295	33,999	41,808
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:	2350		

прибуток			
збиток	2355	79,331	97,552

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені контрольні різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	10000	10000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,993	9,755
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650	3,95	4,02

Звіт про рух грошових коштів за 20__ рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	10		

Погашення векселів одержаних	15	0	0
Покупців і замовників авансів	20	11874	10292
Повернення авансів	30	48	72
Установ банків відсотків за поточними рахунками	35	0	7
Бюджету податку на додану вартість	40	0	0
Повернення інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	45	0	0
Отримання субсидій, дотацій	50	0	0
Цільового фінансування	60		
Боржників неустойки (штрафів, пені)	70	0	10
Інші надходження	80	1132	1947
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	90	7404	6942
Авансів	95	355	389
Повернення авансів	100	63	85
Працівникам	105		
Витрат на відрядження	110		
Зобов'язань з податку на додану вартість	115	2464	1432
Зобов'язань з податку на прибуток	120	216	134
Відрахувань на соціальні заходи	125		
Зобов'язань з інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	130	1159	963
Цільових внесків	140	0	0
Інші витрачання	145	1572	2437
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150		
Рух коштів від надзвичайних подій	160	0	0
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	471	355
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Реалізація:			
- фінансових інвестицій	180	0	0
- необоротних активів	190	0	0
- майнових комплексів	200	0	0
Отримані:			
- відсотки	210	0	0
- дивіденди	220	0	0
Інші надходження	230		0
Придбання:			
- фінансових інвестицій	240	0	0
- необоротних активів	250		
- майнових комплексів	260	0	0
Інші платежі	270		
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280		
Рух коштів від надзвичайних подій	290		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	-460	-445
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження власного капіталу	310	0	0
Отримані позики	320		
Інші надходження	330	0	0
Погашення позик	340		
Сплачені дивіденди	350	0	0
Інші платежі	360	0	
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370		
Рух коштів від надзвичайних подій	380	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	-321	33
Чистий рух коштів за звітний період	400		
Залишок коштів на початок року	410		
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	0	0
Залишок коштів на кінець року	430	90	400

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 20__ р.

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	8410	6579
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	151	119
Інші надходження	3095	13054	12328
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	7759	7331
Праці	3105	5220	4230
Відрахувань на соціальні заходи	3110	2590	1971
Зобов'язань з податків і зборів	3115	3839	2529
Інші витрачання	3190	1736	2525
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	471	440
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250	129	
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	( )	( )
необоротних активів	3260	500	220
Виплати за деривативами	3270	( )	( )
Інші платежі	3290	89	225
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-460	-445
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305	180	193
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	( )	( )
Погашення позик	3350	1,8	159
Сплату дивідендів	3355	189	31,2
Інші платежі	3390	( )	1
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-10,8	-0,2
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	0,2	-3,2
Залишок коштів на початок року	3405	12,2	15,4
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415	12,4	12,2

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та права

Кафедра економіки

РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА РОБОТА № ____

з дисципліни Фінансовий менеджмент

«НАЗВА РГР»

Студента групи _____

ПІБ _____

Перевірив викладач: _____

**Київ, НТУ
20__**